

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoage: 935 e-adressen
4de jaorgaank, nommer 3
Daotum: 1 meert 2009

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0903

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag alliend zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maond:

• Van de redaktie	3
• Filmvertoning in Buil	4
• De Dörpskarke van Oosterwoolde	5
• (On)geleuflik	5
• Wussen jim dat	6
• Bij deze	7
• Amnesty Colecte	7
• Bolding vertelt (14)	8
• H'Uutviending	11
• Ik geleuf et, ikke niet	12
• Alliendgaonden (4)	13
• De Frêule	14
• Sprokien: Hans en Grietje	15
• ...mans... of ...maans...	19
• Stellingwarf 700 jaor	20
• Kursus Stellingwarfs (5)	21
• Op 't nippertien	22
• Mement of moment	22
• Golfkollum (4)	23
• Wisseler, wisselder of wisselaor	23
• Nedersaksisch waor et kan (2)	24
• Wiecher Wup	25
• De zonne komt en gaot	25
• De kop d'r veur	26
• Et gat	27
• Hatzeerte	28
• Taeltuun	29
• Dichtwark	30
• 't Wilde wiggie	30
• Olde'oltwolde	30
• De Linde	31
• Vlinders	31
• Limosa limosa	32
• Opa	32
• Nao de winter	33
• Verteller	33
• Rilke (14): Abisag	34
• De Stellingwarver Biebel	35
• Stelling van de maond	36

Van de redaktie

De Stellingwerf, et blad dat wekeliks bi'j abonnees over de heerd komt, het niet meer de kwaliteit as veurhenne. De laeste tied hej' wel meer etzelde ni'js in vier kraanten waarvan d'r drieje ommenocht. Ik bin alliend nog abonneerd om et stille hoekien te lezen en veur de rest kuj' et ni'js wel uut die kraanten geweer wodden die ommenocht in de busse kommen. Veerder is d'r journalistiek ok weinig te beleven en rebrieken die d'r wat dieper op deurgaon kuj' al hielemaol niet vienen in de Stellingwerf. Ze hebben wel een mingelmoes an rubrieken mar die bin ok niet iendudig angeven. 'Mingelmoes' maeken ze mingelmoesien van en bi'j toeren wodt d'r mar ién onderwarp bemingelmoest. 'Petret van de weke' is zoe'n rebriek in 't Stellingwarfs. Dan zo'k van 'mijn mening' ok 'mien miening' maeken en gao zo mar deur. Neffens de Dikke Bloemhoff betekent mingelmoes: allegaartje, ratjetoe, rommeltje. Karst klundert niet meer in de Liwwadder kraante mar die krast vandaegede-dag in de Stellingwerf. 'Berkenbosch berisseneert' had beter staon want hi'j het seins de dingen goed veur et benul.

De redakties van al die kraanten zollen d'r es over daenken kunnen om bi'jenneer te kroepen en een kwaliteitskraante te maeken as tegenhanger van de Liwwadder die hier altied te laete in de busse komt. Fuseren is in. Mar ze moe'n niet 'lekken', krek as bi'j de Rabobaank. Uut hiel intieme bron he'k verneumen dat de lekkeri'je bi'j de Rabobaank uut Et Vene wegkomt, krek as de veurige keer. Herindielen naor et zuden toe liekt me beter krek as Groot-Stellingwarf.

Bi'j de prissentasie van de Pieter Stuyvesant kuiertocht, begin feberwaori, in et kesteel van Gregorius was et een drokte van belang. De organisaasie van disse kuiertocht het d'r alles an daon om heur professioneel te prissenteren. Friese peerden mit vrouwluden d'r op in de kleren uut zien eigen klerekiste. De organisaasie en de kesteelheer zels weren ok in oolde klaraasie bepoeheld. Op zaoterdag 6 juni zal et gebeuren. Et zal weer een drokte van belang wodden langes de Lende e.o. Ik mag de vrouw een stempel geven op et karkebrinkien op 'e Polle in Blesdieke. Sekure riggestrasie veur een speltien moet d'r ok wezen.

Sint Piter was in feberwaori weer in et laand van Grou. De meeste keren gao 'k ok mit henne. Ik bin in de gelokkige omstaandighied da'k van Sunderklaos en van Sint Piter jaoliks een kedogien kriege. Wat de uuttossing van disse beide klaozen anbelangt is d'r een verschil mit et boverklid. Sint Piter het een witte tabberd en Sunderklaos een rooien iene. Veerder hebben ze dezelve versiersels. D'r bin wel es meer meensken west daor op et 'Green' of zol de recessie daor ok al toesleugen hebben in Grou? We kregen een pepiertien in de hanen drokt mit daorop et verzuuk om begeunstiger te wodden veur € 12,50 in et jaor onder et motto: 'Stypje it Sint Piterfeest'. De centerasie, daor gaot et vaeke omme.

Hopelik veur de betreffende boeren an de Nieksweg in Blesdieke wodden de lijnen die fout trokken weren, in et schetsplan van de verbiening tussen et beekdal van de Lende en de Rottige Miente as netuurgebied, weer op et goeie plak kommen. Pattie boeren an de Nieksweg weren ongerust wodden en hadden et over weerdevermindering van laand en et meugelike beparkings in heur bedrieffvoering. Uut betrouwbere bron he'k verneumen dat oonze borgemeister de stokken dit angaonde goed lezen het. Now mar hopen veur die boeren dat alles goed zwat-op-wit komt want ie zullen et mar beleven moeten dat ze deur een verkeerd strepien an je brood kommen...

De gemienten Oost- en Westaende hebben saemen € 50.000,-- risserveerd veur een kemmissie die d'r veur zorgen moet om et feest van et 700-jaorig bestaon van de Stellingwarver naeme uutbundig te vieren. As d'r wat te vieren is moej' d'r bi'jwezen vanzels. Now moe'k as de wiedeweergao henne om et parkement uut 1304 of een kopie hiervan, waor Stellincwerf op beschreven staot, in hanen zien te kriegen. Et is dudelik dawwe dit feest vuuf jaor te laete vieren...

Hoe dan ok, een feest moet et wodden want wat is d'r mooier as een vri'je Stellingwarver.

FdV

Donderdag 5 maart 19.30 uur in de kerk van Boijl vertonen wij de film: *As It Is In Heaven*.

'As It Is In Heaven' is een Zweedse film uit 2004 van regisseur Kay Pollak. Het gaat over een dirigent Daniël Daréus van middelbare leeftijd. Daniël is een succesvolle dirigent die aan de wereldtop meedraait. Maar hij is ook eenzaam, voelt zich slecht en is de uitputting nabij door het jachtige leven dat hij leidt. Na een hartaanval besluit hij terug te gaan naar zijn geboortedorp in het noorden van Zweden – maar hij wordt daar niet herkend.

Tegen wil en dank... laat hij zich overhalen het dorpskoortje te leiden. Daniël maakt nieuwe vrienden. Lena helpt hem zijn eigen onzekerheid, angsten en eenzaamheid te overwinnen. Het leven van Daniël en dat van de inwoners van Norrland zullen nooit meer hetzelfde zijn. Onder zijn bezielende leiding stijgt het koor boven zichzelf uit en mag naar een internationale zangwedstrijd. Tijdens de uitvoering... gebeurt wat u zelf maar moet zien. Want het leven van Daniël en dat van de inwoners van Norrland zullen nooit meer hetzelfde zijn.

U bent hartelijk uitgenodigd te komen kijken! Na afloop kunnen we bij een glaasje nog napraten. Welkom!

Erica Plomp-den Uijl, pastor Streekgemeente Friesland's End

De Dörpskarke...

De **Dörpskarke** in vrogger tiden...

In verbaand mit et jubileumjaor Stellingwarf-700 (kiek op: www.stellingwarf700.nl) wodt d'r in saemenwarking mit de "Werkgroep Activiteiten Dorpskerk" en de "Historische Vereniging Oosterwolde" een lezing orgeniseerd op

zaoterdag 25 april 2009 de middags om 15.00 ure

in de Dörpskarke in Oosterwoolde.

Intree: ommenocht

Dr. Rienk Klooster uut Liwwadden zal een lezing hollen over de geschiedenis van de Dörpskarke in Oosterwoolde. Een protte meensken weren ok bi'j zien lezing in 2004. Op **25 april** zal hij op grond van veerder onderzuuk een verni'jde lezing verzorgen. Netuurlik is de lezing in et Stellingwarfs.

Ok wodt d'r die middag een ni'je TNT-postzegel prissentend mit een ofbeelding van de Dörpskarke. De zegel (per vel van tiene) zal die middag te koop wezen tegen de frankeerweerde van € 4,40 et vel.

An wie de eerste zegel anbeuden wodt en wat de veerdere invulling van de middag wezen zal, dat is nog een verrassing die op 25 april wel dudelik wodt.

Jan Koops

(On)geleuflik...

bi'jgeleuf, ...geloof et = bijgeloof

geleuf, gelove, geloof et = 1. geloof 2. beroep dat men heeft

geleuven, geloven, leuven, gloven ww. = 1. geloven

2. vertrouwen

3. aannemen, zich schikken

4. de gevolgen, straffen ondergaan

geleuvig, gelovig bn. = gelovig

ongeleuf et = ongeloof

ongeleuflik bn. = ongelofelijk

ongeleuvig zie: ongelovig

annemelik bn. = 1. innemend, plezierig, gemakkelijk in de omgang

2. geloofwaardig

3. geschikt, zodat men het gemakkelijk neemt

broodgeloof et = geloof dat men aanhangt om strategische redenen, nl. om aan de kost te kunnen komen

honnegeloof et = 1. hondengeloof

2. het niet gelovig zijn in godsdienstige zin

Wussen jim dat...

- Obama en zien first lady Michelle heur geweldig goed prissentearde hebben an miljarden meensken in de wereld. Onsportieve Republikeinen, mit naeme de oolde patriotten heur ontvalen leuten dat et een zwatte dag was. En dat ze now bange binnen dat et socialistische gevuul in Amerika toenemen zal en zi'j et weggooid geld vienen om daor geld an te vergriemen.
- Onder oons een flinke menigte leeft die verslaafd is an, drugs, draank en roken. Dat uutaendelik schaedelik is veur heur eigen gezondhied mar ok voor een aander. En dat daordeur goenend binnen die perberen om heur op illegaole wieze te verrieken. Dit soorte vaeke een grote hekel het an pelisie en justitie.
- De Friezen best wel een flinke haandvol goeie zangers en zangeressen in de kaaste hebben. Mar de Stellingwarvers de leste tied goeie dichters in huus kriegen. Ze hebben heur deur cursus aorig ontwikkeld. En gaon heur in een klein kreengien wel es prissenteren.
- D'r now eerst een onderzuuk komt as et wel klopt dat Nederland an de oorlog in Irak mitdaon het. Netuurlik klopt et wel, ze konnen ommes gien kaant uut, an de haand van de grote Bush. Elke oorlog is zinloos. Mar dat is een aander verhael. Zal nog de hiel tied weer gebeuren.
- D'r een direkteur van een grote woningcorperaasie was in et westen van et laand die hemzelf dattigduuzend euro per jaor opslag gaf. En hi'j huzen van de woningstichting verkocht an vrunden veer onder de pries. En daor wodden grote feesten van hullen en dure auto's van kocht. Hi'j leup tegen de laampe, mar hoevule van dit soorte zollen d'r nog rondlopen daor ze et nog niet van in de gaten hebben. De goeien niet te nao spreken.
- Disse ekenomische crisis inhoold: vermoedelik deurwarken tot 68 jaor, of ontslag kriegen en meer premie betaalen veur AOW. Pensioensfoonsen vulen heur as een katte in et nauw. Eigen woningbezitters d'r achter kommen dat heur dure huus bi'j de dag minder weerd wodt. Dit is now et gevolg van et grote graaien en oorlog voeren.
- De Stellingwarven vermoedelik vule oolder binnen as 700 jaor. Stellingwarvers die deurleerd hebben en Stellingwarvers die niet deurleerd hebben et now toch iens wodden binnen. D'r een oorkonde vunnen is die 700 jaor oold bleek te wezen. Reden genoeg veur een fesien. Desnoods mit meziek van de Vrolike Makkers uut Noordwoolde. Hi hi hi.
- Et nog mar 350 miljoen jaor leden is dat et hier tropisch was. Frieslaand beston uut een ondiepe binnensee. Et dot now bliken dat op 3 km diepte nog enorme dikke stienkoollaogen zitten. Toekomstige diepteborings zullen nog interessantere infermaasie opsmieten. Inkelde kilometers de grond in de temperatuur al 100 graoden celsius is. Waoromme haelen ze bi'j winterdag niet wat naor boven. Of vienen de NAM en Shell dat niet goed ?

- Ze in Engelaand niks hebben moeten van “Fitna“, de film van Wilders. Te oproerkri’jerig. Daor hebben ze liever dat zokke Hollaanders mar thuus blieden. De Engelsen hebben Wilders now et gat van de deure wezen.
- D’r een duo is dat wel een middag of aovend bi’j jim kommen willen om op te treden. De iene gaot dan veurdregen uut eigen Stellingwarfs wark en de aander geeft uutleg van trekharmonikes en speelt en zingt daor ok wat bi’j. Maekt niks uut, bi’j jim thuus, een gezellige aovend van de buurtvereniging of aanders wat in café of dörpshuus. Tillefoon: 0561 - 433544

Henk de Vries

Bij deze...

Bij deze wil ik melden, dat de gemeente Steenwijk waarschijnlijk een vergunning afgeeft aan de heer J. de Vries ('t Kolbertien) om in zijn steeg - gelegen aan de Weemstraat - een condoomautomaat te plaatsen.

De heren van het "Genootschap" (zie: *An de liende 2009-02*) hebben hierom gevraagd en krijgen dus hoogstwaarschijnlijk hun zin.

Geachte heren..., u voelt al wel, dat ik het hier totaal niet mee eens ben.

Dit straatje is al verloederd sinds de heer De Vries zich hier ophoudt en nu ook nog dít, en enkel en alleen voor het gerief van deze obscure genootschap leden.

Ik hoop dat u in uw blad een fel protest wilt laten horen.

Met hartelijk groeten over de grens,

Annelies Strik, stichting MWSenO

Bevredigende opbrengst Amnesty Collecte!

Afgelopen week werd er weer gecollecteerd voor Amnesty International. De afdeling 344 (Wolvega en omgeving) haalde in een week tijd € 2.148,16 op. Geen absoluut record, maar zo’n 10% minder dan afgelopen jaar. Toch is Jelly Brinksma, coördinator van deze jaarlijkse collecte in Weststellingwerf, zeer tevreden over het resultaat. “In aanmerking genomen dat veel mensen in verband met de berichten over een naderende crisis wat meer geneigd zijn de hand op de knip te houden, zijn we zeker blij met dit resultaat”. Ook het slechte weer in de collecteperiode zal een rol hebben gespeeld in de iets lagere opbrengst. “Des te meer reden om de collectanten, die zich ook nu weer voor ons hebben ingespannen, heel erg hartelijk te bedanken. Hun inzet was weer hartverwarmend!”, aldus Brinksma.

Bolding vertelt (14)...

Goi'j allemoale,
Et olde mannechien blef nog wat an de krummel. Noa de longonsteiking van veurige haarfst kan ik et nog niet arg weer op streek kriegen, en blief nog an et dokteren. Mar et gerak smak mi'j nog best, en Geertien hold mi'j goed veur de ogen muk zeggen.

'kZal disse keer mar niet te veule van et weer zeggen, mar et is nog barre kold. Veurige zundag noar een verjoardag e west van een kleindochter en toen har wi'j bi'j toeren weinig zicht op de weg deurd dat de sni'j oaver de laanderijjen bleus. En et is nog altied een witte wereld.

Wi'j waren uut e neugd veur 'brunch', dat is een combinatie van breakfast en lunch. Dat komp mooi uut ai'j niet vrug uut bedde koomt. Partie luu in de restaurant bussiness doet er goeie zaken mit. Ik neme an dat dit gebruik ook al noar jullie is oaver e weet. As der geld in zit stoat de Nederlanders nooit achteran...

Et is normaal een plezierig uurtien rieden deur mooi boerenlaand. Hier wonen een bulte Mennonisten, volgelingen van Menno Simonsz, uut Frieslaand, oe natuurluk wel bekend. Disse meinsen leiven heel sober, hoast net zo as oenze olde luu. Ook onder de Mennonisten bint er verschillen in et geleuf. Veule holden helemoale niet van modarn gedoe, hebt gien electrisch an huus en ried ook niet in een auto. Onderweg kwamen wi'j ze nog tegen in koetsies, en niet iens allemoale mit een kappie der op, now dat was nog ies een kolde bedoening. Mar goed oaver de Mennonisten is veule te zeggen, as mi'j de musse der noa stiet za'k er nog wel ies oaver schrieven, ten mienste ai'j der meer oaver heuren wilt natuurluk.

Disse keer goa ik et in mien veertiende verhoaltien ies oaver mien breur Knelis hebben. Hi'j was 10 joar older dan mi'j en et is ook al weer zoveul joar e leden dat hi'j uut de tied e komen is. Altied een sterke kerel e west, mar zo iniens was et gebeurd.

Mit Knelis kun ik thuus altied best oaverweg. Hi'j nam mi'j geregeld mit peerd en wagen mit as der een karweichien veur een boer bi'j Moppel te doen vul. Hi'j huld niet van boekies leizen, mar was altied veur een spullegien te vienden, zo as een pottien dammen of meulen. Knelis koarte ook veule. Moe har wel ies wat bezwoaren as hi'j dat deed mit aandere scheepsjagers as ze op een vrachie wachten mussen.

Noa de oorlog mus Knelis in dienst. Et is toen al gauw Kees e worden. Hi'j kreeg wat verkering en was nog al rap e trouwd en toen is hi'j veur et spoor goan warken. Der was nog huuzennood en et jonge stellegien is toen helemoale in Hijlaardt vlak bi'j Liwwarren goan wonen. Ik bin der nog een paar keer e west, mar ik kun die buurjongens helemoale niet verstoan, doar was niks an.

Now, allemoale goed goan van
Geertien en Henke

Knelis en de Grunen...

Een schoffie elene hek oe al verteld dat mien breur Knelis now van schoele of was. Hi'j har der al een hele tied niet veule van e maakt en et duchte mien va dat hi'j mar an et wark mus. Der was eerst nog proot e west dat hi'j een poosien bi'j een aandere boer mus dienen, mar doar wol moe niks van weten. Ze was zulf as een jong maachien al uut besteed en ze har et mar slim beroerd had en heur volk barre e mist. Moe vund dat er wark genug was op oens eigen gedoechien en zeker wel as ze ook nog verscheiden gungen voerwarken bi'j kleine boeren en mit scheepsjagen en zuks. Va har dat ook al joaren e doane mar et worde hum now wat te veule.

Now, Knelis was wel een goeie warker heur en een echte peerdeman, die met oeze Belg best oaver weg kun. As mien breur hum uut 'tlaand halen mus, hoefde hi'j mar te roepen van Hess, Hess, Hess en dan kwamp die der zo op een sukkeldraffien an. Ik har dat ook al ies probeert, mar niks heur, Bles gaf gien sjoeche. Et hef wel een poose duurt veur da'k deur har hoe Knelis um dat lapte: Hi'j gaf et peerd verscheiden een beechien tabak.

Mar goed, hi'j worde dus in e schakeld as een aander boertien zonder peerd stalmost noar et 'tlaand mus brengen en ook verscheiden in de heuing. Dat was nog wel ies een drokke tied, hi'j mus dan oaveral tegelieke ween leek et en moe klaagde dan dat et eigen wark der wel ies wat bi'j inscheut. De mieste klaanten waren goed oaver hum te spreken, ze vunnen dat hi'j goed an pakken wol en niks te veule was. Now Knelis mug dit soort wark mit plezier doen, hi'j kwam geregeld thuus mit hele verhalen van wat hi'j heurd en ziene har. Scheepsjagen mug hi'j ook geern, dat schippersvolk was heel anders dan die boerenmeinsen rond Moppelt.

'tWas net of de oorlog al mar dichter bi'j huus kwam. Die Engelsen en de Amerikanen vuchten al een hele tied in Frankriek en ze waren ook al bi'j de Rijn. Op de olde atlas vunden va en ikke al veule plaasten woar et er lillik an toe gung. Er worde ook een bulte bombadeert in Duutslaand. As et wat helder weer was zagen wi'j de vliegtugen, zwoare bommenwarpers, as kleine stippies hoog in de lucht. Et was wel een mooi gezichte, va zei dat ze in formatie vleugen, dichte bi'j mekare. Ze maakten een zwoar brommend geluud.

Dan waren er ook nog aanderen, jagerties, die goelden meer. Ze zeiden dat disse kleinere vliegtuugies, de groten bescharmen mussen as ze an e vullen worden deur de Duutsers. Antmit heurde ie ook dat der bommen in oens laand vullen en ook dat vliegtugen neer e scheuten waren. Ik begrepe niet zo goed wat er allemoale goande was, mar moe zei dat oorlog altied een hoop elende brengt veur arme meinsen die der eigenlijk niks mit de kibbleri'je te doen hebt.

Va preut nog altied lange schoften mit buurman Freins as ze noa melkens de pullen an de weg zetten. Woar ze et oaver hadden wus ik niet, moe worde partie ook in et duuster e loaten. Va zei wel ies: "Wat niet wet, wat niet deert". Now, dat kun wel zo ween, mar et stund heur niet arg an dat de roggenbri'j kold worde as wi'j zo lange op va mussen wachten. Ja, wi'j aten now veule roggenbri'j en gien havermout, die kregen wi'j allenig mit ziekte.

Et waren slechte tiden zei moe en et zul nog wel arger worden. De mieste kerels uut Moppelt warkten now in Duutslaand. Mien beide zwoagers waren al een hele tied vut en as ze ies mit verlof kwamen, heurde ie ze altied klagen oaver de minne kost. Boeren volk hoefde nog niet in et butenlaand te warken, mar ze worden wel in e zet vlak bi'j huus. Zo mussen ze mit peerd en wagen mit helpen um tankgrachten te graven. Die briede sloten worden an e legd um de vijand tegen te hollen. Wi'j mussen noar Oavelte um doar et vliegveld op te knapppen. De mieste boeren rond Moppel waren verplicht um tussen melkens een paar dagen in de weke doar te warken. Mit peerd en wagen waar ie wel een lange tied onder weg, va zei et was zunde van de tied en hi'j har ook niet veul goeds te zeggen oaver wat ze doen mussen. Va was zulf eerst een paar keer hen e west en now leut hi'j et an Knelis oaver. Die kwam al gauw thuus mit grote verhalen wat ze allemoale mit e maakt hadden. Now et leek wel of ze die Duutsers een hoop in de maling namen heur. Mar et was ook wel gevaarlik wark, en de Grune Polizei stund gewoapend acht te geven. Knelis en zien kammeroaden harren et nog wel ies mit ze in et goaren. Moe was der niet zo zeker van dat doar nog ies trammelant van kun komen en ze hef wel geliek had.

Op een woensdag middag reed ik op mien fietsien zonder baanden de stege op, et was hoaste tied dat Knelis weer kun komen. Ik harre al een schoffien an de weg e staone, ze bleven wel wat lange weg, duchte mi'j zo. Mar toen zag ik Joapik, et knechien van Freins in de veerte an komen. Hi'j har de zwarte goed in de draf. Knelis en oeze belg waren altied wat troager. Bles har wat een heikel an draven, mar et was wel een vlotte stapper heur. Mar dat was vruemd, toen Joapik dichter bi'j kwaamp, zag ik dat vlak achter zien wagen, oenze belg leup! Mar der zat gien iene op de wagen. Woar was Knelis dan?

Toen Joapik de stege in dreide zag hi'j mi'j... "Woar is Knelis?" vreug ik mitiene. "Ja jonchien, dat is een lang verhaal, mar ze hept hum in een stoomfietse noar et pliesieburo in Moppelt e bracht." Ikke natuurlik direct achter Joapik an, doar mus ik meer van weten! Now bi'j oens huus was mitiene een grote oploop, va en moe waren noar buten e komen en Freins en Roefien stunden der ook al bi'j. Ze vunden allemoale dat de mannen later dan normal thuus kwamen en dat er wel wat gebeurt kun ween.

Joapik har heel wat te vertellen. Hi'j wus dat Knelis en zien kammeroaden woorden hadden mit die Grune Polizei. En op iens was iene van die Duutsers arg kwoad e worden. Joapik dacht dat Knelis wat e zegt har dat oaver pissen gunk. Hi'j was mit iene an e grepen en in een bakkien van een stoomfietse e smeten. Ze zeiden dat ze hum noar et pliesieburo in Moppelt zullen brengen. Joapik har nog heel wat mutten proten um oens peerd en wagen mit noar huus te kriegen. Ze wollen hum eerst op vliegveld hollen, mar toen Joapik e zegd har dat wi'j mar ien peerd hadden, en niet zonder kunden, mug hi'j hum toch mit nemen.

Moe was helemoale van de koarte, wat zullen ze now wel niet mit Knelis goan doen Ze leup rerend et huus in. Va en Freins hept der nog een hele tied oaver e proot en et leek de mannen nog et beste dat va mar gelieke noar et pliesieburo mus goan. Moe hef wat stoete veur Knelis kloar e maakt en va zei doe der ook maar een stuk of vief eier bi'j. Ze vund dat wel wat veule, mar Klaas har der zeker wat mit veur. En zo is va mit de volle karbies noar Moppelt e fietst. De melkerijje kwam die noa middag late op gaank. Freins har Joapik nog noar oens e sturd, want moe stund er now allennig veur.

Et was al een poosien in et twi'jdonker veur dat va terugge was. En gien Knelis! Mar ze hadden hum e zegt dat hi'j mar ies een nacht in de cel mus deurmaken en morgenvrog kun hi'j weer noar huus. Va dacht dat het nog wel wat mit een sisser of e lopen was, mar de eier waren goed uut e komen...

Moe hef vanzulf de hele nacht niet e sloapen, mar Knelis was net op tied veur een dik bord vol roggenbri'j. Hi'j was wel wat stillegies.

Henke

h'Uutviending...

'k Bedoole 't neet verkeerd, maor ik worre gek van al dee berichten, mededeling', vraong, klaegzang', bedreiging', geskooi, h'anzeuken, h'oneerbaore veurstel'n en nog veule meer van dee h'onzin.

Ik bin 't zat, aarg zat, meer dan zat, 't zit mi'j tot 'ier..., nog h'empies en ik 'ebbe 'ulp neudig.

Vanmor'n wol d'r nog een wief h'uut Blokziel mit mi'j trouw'n, veurige weke wol één of aandere Baronesse h'aachter Dwingeloo, da'k 'eur tuun kwaam doen. Annelies Strik lot mi'j gien dag mit rust en de Mogge blef ook maor stik'n uitdeel'n.

'k Ebbe rust neudig en ik wil beslist gien rieléks'uus öpenen zoas mi'j h'ook al ies 'evreugen worde, laot dat meneer Buisman maor doen.

Ik wil h'ook neet in de politiek veur de SIVVV, nee dat zeker neet!, nee nooit!!

Ik wille rust h'omme now h'eindelijk ies gewoon lekker an mien h'uutviending te kunn'n waark'n, nao 't sketepaolties projekt wat jammergenog een flop worde, bin'k now drok doonde mit een nog meer miljeu vriendelijker projekt. Ik zegge nog neet wat 't is, maor een slippien van de sluier oplichten dat wi'k dan nog wel doen... ie kun 't opwienn'n!!!, nee vaarder zeg ik niks, d'r zit gien stekker h'an en ook gien battereien. Nee niks van dat h'alles. 't Ding is self-supporting, d'r komp gien stroom h'an te passe.

'd h'Ontwikkeling van 't apperaot beviendt zich in een leste stadion, d'r moên' dus as 't waore nog een paer kleinig'eden gebeuren.

En now komp 't, ik wil dee Nakkien P. vraong of ie de promotie van dit ni'je apperaot wil doen, want ik 'ebbe 'e'eurd, dat i'j meraekels kan h'uutlêng en daorbi'j skiênt ie h'ook nog ies verbluffend technies te weên. Belgies vernuft 'ekombineerd mit Steenwieker nuchter'eid..., dat liekt mi'j wel wat.

Zo gaauw as 't klaor is, dan bel ik gewoon bi'j om h'an en zette om gewoon veur 't blok en zeg ik kom op now Nakkien "Opwienn'n dat ding" en dan weet ik now h'al zeker, dat i'j raozend h'antoesjast zal weên, veural as ik om 'd 'elfte van de winst belove, wat ak netuurlijks neet doo!!

Giele zeg maor weer ies goeie

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-

Over seksuele misdaden uut Deuteronomium 22:13-29

Et volgende kan him veurdoen: Een man trouwt een vrouw, slapt mit heur en krigt dan een hekel an heur. Hi'j begint heur vals te beschuldigen en leugens over heur rond te stri'jen: "Ik bin mit disse vrouw trouwd, mar tiedens de trouwnaacht vernam ik dat ze gien maegd meer was."

Laoten heur vader en moeke dan mit et bewies van heur maegdwezen naor de ooldsten in de stadspoort gaon. De vader van et maegien moet de ooldsten vertellen: "Ik hebbe mien dochter an disse man as vrouw geven, mar hi'j het een hekel an heur kregen. Now beschuldigt hi'j heur d'r ten onrechte van dat ze gien maegd meer was. Mar hier is et klieid dat bewist dat mien dochter nog wel maegd was." En dan moe'n de oolden et klieid veur de stadooldsten uutspreiden. De ooldsten moe'n die man hadhaandig straffen en him een boete van honderd sjekel zulver betaalen laoten an de vader van et maegien, omreden hi'j twiefel zi'jd het over et maegdwezen van een Israëlitisch maegien.

Veerder zal hi'j heur as zien vrouw anveerden moeten, en zolange hi'j leeft mag hi'j niet van heur scheiden.

Mar as et wél waar is en et maegdwezen van et maegien niet antoond wodden kan, moet zi'j naor heur oolderlik huus weerbarebrocht wodden en daor veur de deure deur de andere inwoners van de stad stienigd wodden tot de dood d'r op volgt. Want zi'j het onder et volk van Israël een daod van schaande begaon deur mit iene te slaopen wiels ze nog bi'j heur vader thuus woonde. Zo moej'm et kwaod dat him bi'j jim andient in de kiem smoren. As een man trappeerd wodt mit een trouwde vrouw moeten beiden van kaant maekt wodden, liekegoed de man as de vrouw mit wie hi'j slaopen het. Zo moej'm et kwaod dat him bi'j de Israëlieten andient in de kiem smoren.

As iene in de stad een maegien tegenkomt dat al uuthuwlikt is, en gemienschap mit heur het, dan moej'm heur allebeide mit de stad uut nemen en heur stienigen tot de dood d'r op volgt. Want et maegien het naolaoten om hulp te roepen, en de man het him an de bruid van een ander vergrepen. Zo moej'm et kwaod dat him bi'j jim andient in de kiem smoren. Mar as et maegien in et eupen veld anraand wodt en de man het dan gemienschap mit heur, dan verdient allieid de man de doodstraf en gaot et maegien vri'juut, want zi'j het niks daon waarveur ze van kaant brocht wodden moeten zol. Et geval is vergeliekber mit moord mit veurbedochte raode: de man het et uuthuwlikte maegien anraand in et eupen veld, waar gieniene heur redden kon as ze om hulp roepen zol.

As iene trappeerd wodt mit een maegien, een maegd die nog vri'j is, dan moet de man die him an et maegien vergrepen het vuuftig sjekel zulver an heur vader betaalen.

Butendat moet hi'j mit heur trouwen en zolange hi'j leeft mag hi'j niet van heur scheiden, omreden hi'j heur misbruukt het.

Ik geleuf et, ikke niet

Gonda

'k Bin vandaage veertig wodden en bin alliend. In et weekaende hool ik mien fesien. Gisteraovend belden d'r een peer familieleden en vrunden. Veur de tillefoon legden ze nogal slim de naodrok op die veertig jaor: "Wat al een leeftied!", "Now ligt de wereld an je voeten." en "Et leven begint eerst bi'j veertig." Op mien fesien zullen d'r nog wel meer toespeulings op mien leeftied maekt wodden. Veertig is niet alliend een kroonjaor, mar ok een soort van deurkrokke. Ie sluten wat achter je of, en wat veur je ligt gaoj' binnen. Wat kaemer doe 'k dichte en wat deure doe 'k eupen?

Ik bin nog gienertied op de waore valen. Bin gienertied de rechte Adam tegenkommen. Ik bin mit een oolderwets woord now dan ok een oolde vri'jster. Et is niet kommen omreden ik mien va of moeke een protte jaoren verzorgd moeten hebbe en daordeur weinig mit kammeraoden optrok. Ik moch leren. Ok he'k gien ongelokkige liefde achter de rogge en bin dan ok beslist gien mannehater wodden. Ik hebbe gewoonweg gien traogische of ongewone verhaelen, die mien ongetrouwd blieven wat verklaoren kunnen. Een peer oppervlakkige opmarkings bin d'r wel es maekt. Zo van: "Now, an jow zit ok gien mannevleis." Betekenisse? Gien man van vleis en bloed zit an mi'j, of: Ik kan niet van een man holen? Ik hebbe wel aorige wat vrunties versleten en hebbe as stewardes alle kaans had om mit een co-piloot in etzelde vliegtuug te stappen. Ik hebbe die hoge vlocht gienertied neumen. Wa'k wel niet west bin: Europa-purser, standby warker, schriefster bi'j een vrouwludeblad, ladyspeaker. Ik hebbe al een hiele protte geneuten. Eerder wa'k nog arbeidskonsulente en now bin 'k vestingingsmanager van een uitzendburo. Een protte manluden in et bedrieffsleven tegen et lief lopen mar gienertied op heur flirten of avances ingaon. Mien zaekelike kontakten he'k altied appat zien van mien privé leven.

Ik bin een tevreden meenske en mien vri'jhied is mi'j lief. Een protte kaemers - de kraomkaemer ok - he'k achter mi'j dichtedaon en bin now weer een ni'je drumpel overstapt. Wat verwaachtings ma'k nog hebben? Zit d'r nog iene in mien waachtkaemer? Ik kiek wel. Ik loop niet mit de ogen naor de grond. Ik blief verwonderd om mi'j henne kieken. A'k tachtig bin wee'k wa'k beleefd hebbe en wa'k dan achter mi'j laot. Et: Alliend is mar alliend gaot veur mi'j - en mit mi'j now al zoe'n twienenhalf miljoen Nederlaanders - niet op. Ik bin d'r wis van dat een hieleboel van heur d'r krek zo over daenken.

anne bult

De Frêule

't Is een skier wiefie de Frêule, ongetrouwd, dus zonder keurl en ik kan meraekels good mit 'eur deur de bochte en ze 'ef een paer centen, dat skeelt.

Elke maond belt ze mi'j en soms ook welies vaeke mit de vraoge..., Giel, wanneer kom je m'n tuintje weer eens wieden? Jao ze neunt mi'j oltied liefkozend Giel, naemen ofkorten is modern en de Frêule is modern, dat kan 'k oe wel vertellen, soms welies een beetien té modern.

Ik doo zogenaemd de tuun bi'j 'eur, maor daor komp nooit zo veule van terechte, 't is meer een dekmaantel, want vaeke al nao een paer ratsen mit 'd eggeskere rop ze... "Koffie Giel" en dan weet ik al weer 'oe laete as 't is, dan wil ze weer andacht, en 'ef ze weer jokte! En vrog dan mit van dee ondeugende oogies of ik mien skoffeltien wel mit 'ebrocht 'ebbe. Een good verstaonder 'ef dan maor een 'aalf woord neudig.

Ze prot dan wat dubbelzinnig en vrog "Giel, geef je m'n fuchsia vandaag nog water?", 'd eerste keer dat ze dat vreug..., 'ak de gieter al in 'd aanden, maor ik was d'r vlot achter, dat dat neet de bedooling was. En "wanneer pluk je nu die ene roos Giel?" vun' ik wel een 'ele gooie, ie moên d'r maor opkoôm, maor de mooiste vun' ik wel., "Giel, 't is Copulatie tijd". Disse uitdrukking begreep ik neet direct en 'ebbe dat ies op 'ezôcht..., copuleren betekent "vegetatief vermeerderen", weet ie dat ook weer....., d'r worde dus vrogger op de Steenwieker Kaampe nogal wat of 'ecopuleerd deur al dee tuunders.

Ach, dan gao 'k empies mit 'eur naor boôm, froemele wat mit dee roze sjerretellegies en peutere wat an 'eur kogelvri'je vessien, maor de meeste meuite 'eb ik altied mit dat korsettien, dat is net 'd 'Onsbosser Zeewering.

Maor de frêule viendt alles " 'eerlijk " en kroelende ansporende kreeties zoas "Toe maar Tuinman" ., "Doorspitten Asjebliet", en "Pluk die Pruim" bin neet van de locht.

De frêule is veurspelbaor, want as ze teêng 't oogtepunt anzit en wat mit 'd oông begunt te draeien en 'eur 't broes op de bek komp, dan moek op mien kievieve weên, dan moêk de kop d'r bi'j 'ollen.

En dan op 't echte 'oogtepunt, dan slao 'k keihard too en vraoge... "Frêule kan 'k effen ofrekenen?

Natuurlijk Giel, natuurlijk en ze wes dan nog slim nao 'i'jgend op 't laegien van 't nachtkassien..., "pak maar wat je nodig hebt" en dan weet ik weer dat mien timing perfect was.

De bedraegen die 'k uut 't laegien 'aele bin verskillend, maor meestal zo'n 200 euro., één keer 'ek 500 mit 'eneum, maor toen ak ook een dure weke achter de rogge.

De frêule viendt 'wel good, want waor kriêj teêngswoordig nog zo'n all-round tuunman?

Giele van de Kaampe

Luuster kiender, luuster...

Hans en Grietje

An de raand van een groot bos woonde es een aarme hoolthakker mit zien vrouw en twee kiender. Et joongien hiette Hans en et maegien Grietje. Ze hadden mar hiel weinig te eten, en op een keer, doe alles gloepend duur wodde in et laand, konnen ze ok niet meer an brood kommen. Doe de hoolthakker daor aovens op bedde over nao lag te daenken en vol zorgen lag te riegerollen, zee hi'j tegen zien vrouw:

"Wat moet d'r van oons wodden? Hoe kuwwe oonze kiender te eten geven, wi'j die veur oons zels niks meer hebben?"

"Weej' wat, man," zee de vrouw doe, "we zullen bi'j et eerste morgenlocht de kiender votbrengen, hiel diepe in de bos, dan maeken we daor een flink vuur en we geven heur ieder nog een hiempien brood, dan gao'we an et wark en laoten heur alliend. Zi'j vienen et pad naor huus niet meer weeromme en biwwe ze kwiet."

"Nee vrouw," zee de man, "dat doe 'k niet, hoe zol ik et over mien hatte kriegen, mien kiender alliend te laoten in de bos; dan zollen ommes wilde dieren kommen en heur verscheuren."

"Domme man," zee ze, "moe'we dan alle viere van honger ommekommen, gao dan mar vast de plaanken veur de kisten schaeven," mar ze leut him niet mit rust, tot hi'j toegaf.

"Mar et spiet mi'j toch zo van die aarme kiender," zee de man.

De beide kiender hadden zoe'n honger dat ze d'r niet van slaopen konnen en daordeur hadden ze alles heurd wat de stiefmoeke tegen de vader zegd hadde. Grietje goelde hiel slim en zee tegen Hans:

"Now is et mit oons daon."

"Stille mar Grietje," zee Hans, "wees mar niet bange, we zullen d'r wel wat op vienen."

Doe de oolden in slaop valen weren, kwam hi'j in de bienen, dee zien jassien an, dee de onderdeure van et slot en sleup naor buten toe. De maone scheen helder en de witte grindstienties veur et huus lachten him toe. Hans gong op 'e kni'jen en steuk d'r zovule in zien broeksbusen, as d'r mar in konnen. Doe gong hi'j et huus weer in, zee tegen Grietje:

"Wees mar stille, lief zussien, slaop mar rustig, oonze lieve Heer zal oons niet verlaoten," en hi'j gong ok weer op bedde. Bi'j et eerste morgenlocht, nog veur de zunne opkommen was, kwam de vrouw om de beide kiender te roepen.

"Kom in de bienen, luilakken, we moe'n de bos in om hoolt te haelen." Dan gaf ze an ieder een hiempien bolle en zee:

"Daor hej'm wat veur de middag; mar niet eerder opeten, want dit is alles waj'm kriegen." Grietje stopte et stokkien bolle onder heur schölkien, omreden Hans zien busen al vol stienen hadde. Doe gongen ze alle viere naor de bos. Doe ze een aende op pad weren, ston Hansje stille en keek omme naor et huus, en dee dat even laeter nog es en doe nog es.

De vader zee:

"Hans, wat kiek ie toch iederkeer omme en ie blieven de hieltied aachter; opletten en vergeet je voetstappen niet."

"Och heit," zee Hans, "ik kieke omme naor et witte poesien, et zit boven op et dak en wil me dagzeggen." De moeke zee:

"Sufferd, dat is de katte niet, dat is de morgenzonne op de schostien." Mar Hans hadde hielemaole niet naor een kattien keken, mar hadde de hieltied kleine grindstienties uut zien buse op et pad valen laoten.

Ze kwammen now midden in de bos en de vader zee:

"Now moej'm hooft sprokkelen, kiender, ik wil een vuur maeken, zodat jim et niet koold hebben." Hans en Grietje zochten rishooft bi'jenneer, een hiele protte. Et rishooft wodde ansteuken, en doe de vlamme goed hoge braande, zee de vrouw:

"Gaon jim now bi'j et vuur liggen, kiender, en rust lekker uut, wi'j gaon de bos in om hooft te kappen. Awwwe klaor binnen, kommen we weeromme en haelen jim of."

Hans en Grietje zatten bi'j et vuur, en doe et middag wodden was, atten ze allebeide een stokkien van heur brood op. En omreden ze bieleslaegen heurden, geleufden ze dat heur vader in de buurt was. Mar et was de biele niet, et was een takke die hi'j an een druge boom bunnan hadde en die in de wiend alsmar klepperde. Doe ze een hiele poos zaten hadden, vullen heur ogen dichte, en ze vullen vaaste in slaop. Aendelik wodden ze weer wakker, mar doe was et stikkedonker. Grietje begon te goelen en zee:

"Hoe kowwe now uut de bos?" Mar Hans troostte heur:

"Waacht nog mar even, dan komt de maone op, en dan zuwwe et pad wel vienen." En doe de volle maone kwam, nam Hans zien zussien bi'j de haand, en gong de grindstienties langes, die schitterden as ni'je munten en him et pad wezen. Ze leupen de hiele naacht, en kwammen bi'j et eerste morgenlochten weer bi'j heur huus. Ze klopten an, de vrouw dee eupen en doe ze zag dat et Hans en Grietje weren, zee ze:

"Stoute kiender! wat hebben jim lange in de bos slaopen; we dochten daj'm niet weerommekwammen." Mar de vader was bliede, want et hadde him een protte verdriet daon, dat hi'j heur aachterlaoten hadde.

Kot daornao was de nood weer hoge, en de kiender heurden hoe de moeke naachs, op bedde, tegen vader zee:

"Alles is weer op, we hebben nog een half brood, en dan is et vassien weer uut." De kiender moe'n vot, we zullen ze nog dieper de bos in brengen, zodat ze et pad niet weer weerommevienen, aandere is d'r veur oons gien redding meer." Et vul de man weer zwaor, en hi'j docht:

"Et zol beter wezen, de laeste happen brood mit de kiender te patten." Mar de vrouw luusterde niet naor wat hi'j zee, ze wodde leik en maekte him verwieten. Wie A zegt moet ok B zeggen, en omreden hi'j de eerste maal toegeven hadde, mos hi'j et de tweede keer ok doen.

De kiender weren liekewel wakker west en hadden alles heurd. Wiels de oolden sleupen, kwam Hans weer in de bieren, wol naor buten om stienties te zuken, krek as de veurige keer, mar de vrouw hadde de deure ofsleuten en Hans kon d'r niet uut. Mar weer troostte hi'j zien zussien:

"Goel mar niet Grietje en slaop mar lekker, oonze lieve Heer zal oons wel helpen."

Morgensvroeg kwam de vrouw de kiender uut bedde haelen. Ze kregen weer een hiempjen brood, nog kleinder as de veurige keer. Onderwegens naor de bos verbrokkelde Hans et oolde brood in zien buse; pattietoeren ston hi'j even stille en gooide dan een krummeltien op de grond.

"Hansje, wat kiek ie toch de hieltied omme?" zee de vader, "ie moe'n deurlopen."

"Ik kieke naor mien doeve, hi'j zit op et dak en wil mi'j dagzeggen," zee Hans.

"Sufferd," zee de vrouw, "dat is de doeve niet, dat is de morgenzonne die op de schostien schient." Mar gaondeweg gooide Hans alle krummelties op et pad.

De vrouw brocht de kiender nog veerder et bos in, waar ze nog gienertied west weren. Doe wodde d'r weer een lekker vuur anmaekt, en de moeke zee:

"Blief daor now zitten, kiender, en as jim mu binnen, dan gaoj'm mar een betien slaopen; awwie t'avond klaor binnen, haelen we jim an." Doe et middag wodden was, patte Grietje heur brood mit Hans, die et jommes onderwegens verstrijd hadde.

Daornao sleupen ze in, de avond verleup mar gieniene kwam de kiender ophaelen. Ze wodden weer wakker midden de naacht, mar Hans troostte Grietje en zee:

"Waacht mar, Grietje, tot de maone opgaot, dan kuwwe de kroemels zien, die ik strijd hebbe en die wiezen oons et pad naor huus." Doe de maone scheen, kwammen ze overaende, mar ze vunnen gien kroemels meer, want de duzenden voegels die in de bos en op et veld ommevliegen, hadden alles oppikt. Hans zee tegen Grietje:

"We zullen et pad wel vienen," mar ze vunnen et niet, ze leupen de hiele naacht en de dag daornao van de morgen tot an de avond, mar ze kwammen de bos niet uut en wodden zo roppig, want ze kregen niks as alliend wat bosbessen. En omreden ze mu wodden, dat heur bienen heur niet meer dregen konnen, gongen ze onder een boom liggen te slaopen. Now was et al de dadde morgen sund ze heur huus verlaoten hadden. Ze begonnen weer te lopen, mar ze raekten de hieltied dieper et bos in, en as d'r niet vlogge hulpe kwam, zollen ze van dust ommekommen.

Et wodde middag en opiens zaggen ze een mooi, sneewit voegeltien op een takke zitten, dat zong zo mooi, dat ze bleven staon om d'r naor te luusteren. Doe et lietien uut was, klapte et mit zien vleugels en vleug veur heur uut, en ze leupen achter et besien an, tot ze bi'j een klein husien kwammen! Hi'j gong daor op et dak zitten en doe ze hiel kotbi'j kommen weren, zaggen ze dat et husien van brood bouwd was en mit pannekoeken bedekt en de veensters weren van heldere kandijsuker.

"Daor zuwwe an beginnen," zee Hans, "en een kostelik maal hebben. Ik wil wat van et dak hebben, Grietje, eet ie van et veenster, dat is lekker zute." Hans riekte omhogens en breuk wat van et dak of om te pruyen, hoe dat smaekte, en Grietje gong naor de ruties en knabbelde daor an. Opiens reup een fien stemmegien uut de kaemer:

"Knibbel knabbel knusien, wie knabbelt d'r an mien husien?" De kiender reupen:

"De wiend, de wiend, dat hemelse kiend!" En ze atten veerder zonder heur uut et veld slaon te laoten. Hans, die et dak hiel goed smaekte, trok d'r een groot stok of, en Grietje stootte een hiele ronde rute uut et kezen en gong d'r mit zitten en dee heur tegoed. Mar opiens gong de deure eupen, en een stokoolde vrouw die op een krokke leunde, kwam et huus uutlopen. Hans en Grietje schrokken zo slim, dat ze valen leuten wat ze in de haand hadden. Et oolde vrouwgien schuddede wat mit heur heufd en zee:

"Zo lieve kienderties, en wie het jim hier brocht? Kom mar mit naor binnen, en blief mar bi'j mi'j, d'r zal niks kwaods gebeuren." Ze nam ieder van heur bi'j de haand en brocht heur in et husien. Doe wodde d'r lekker eten op taofel zet, melk en pannekoeken mit suker, en appels en neuten toe. Daornao wodden twie mooie beddegies mit wit beddegoed opmaekt, en Hans en Grietje gongen d'r in liggen en dochten dat ze in de hemel weren. De oolde vrouw hadde mar krek daon as ze zo lief was; mar ze was een lelke hekse, die loerde op de kiender, en ze hadde dat broodhusien alliend mar bouwd om de kiender te lokken. As ze een kiend in heur macht hadde, maekte ze et dood, braodde et en at et op en dat was dan een feestdag veur heur. Heksen hebben rooie ogen en kun niet veer kieken, mar ze hebben een fiene neuze, krek as dieren en ze roeken et, as d'r meensken in de buurt binnen.

Doe Hans en Grietje in heur buurt kommen weren, hadde zi'j lillik lacht en spottendewieze zegd:

"Die he'k, die ontvalen me niet meer." Morgensvroeg, veur de kiender wakker weren, ston kwam ze al in de bienen, en doe ze heur beiden zo rustig liggen zag te slaopen mit ronde van die rooie waangies, mompelde ze veur heur henne:

"Dat zal een lekker happien wodden." Doe pakte ze Hans op mit heur bonkige haand en dreug him naor een klein stallegien en sleut him op achter een hekkien; hi'j moch raozen zo hadde hi'j wol, dat gaf toch niks. Daorum gong ze naor Grietje, schuddede heur wakker en reup:

"Wakker wodden, luiwammes, waeter haelen. Kook wat lekkers veur je breur, die zit buten in een stallegien en moet dikke en vet wodden. As hi'j goed dikke is, eet ik him op." Grietje begon hiel slim te goelen, mar dat hulp niks, ze mos doen wat de lelke hekse wol.

Now wodde veur de aarme Hans et lekkerste eten kookt, mar Grietje kreeg inkeld de botties en de schellen. Iedere morgen sloepte de oolde hekse naor et stallegien en reup:

"Hans, stikke je vinger es uut, zodat ik vulen kan aj' al dikke wodden!" Mar Hans steuk alliend een fieksel hooft naor buten, en de oolde hekse die niet goed zien kon, docht dat et zien vinger was en ze ston versted dat hi'j nog niet dikker wodde.

Doe d'r een week of viere veurbi'j weren en Hans nog altied zo maeger bleef, begon ze ongeduldig te wodden en wol niet langer waachten.

"Hé! Grietje," reup ze et maegien toe: "Wees es flink en hael waeter veur me; Hans mag dan dikke of dunne wezen, morgen slaacht ik him en kook ik him." Och, wat jammerde et aarme zussien bi'j et waeterdregen, en wat stroomden d'r een protte traonen langs heur wangen!

"Oonze lieve Heer, help oons toch," reup ze uut, "hadden de wilde beesten oons in de bos mar opeten, dan weren we toch saemen wegraekt."

"Speer je traonen mar," zee de oolde hekse, "et geft je toch niks."

Morgens mos Grietje vroeg op, vuur maeken en de ketel mit waeter d'r boven hangen.

"Eerst zuwwe bakken," zee de oolde vrouw. "Ik hebbe de bakoven al opstookt en et deeg kneded!" Ze drokte aarme Grietje naor buten naor et bakhuus waar de vlammen al tot de ovend uutsleugen.

"Kroepe d'r in," zee de hekse, "en kiek as et goed hiete is, awwe et brood d'r al in schoeven kunnen." En doe Grietje d'r in mos, wol ze de ovend dichtdoen en Grietje d'r in braoden, want ze wol heur ok opeten. Mar Grietje begreep wat ze van doel was en zee:

"Ik weet niet hoe ik dat doen moet, hoe kom ik daor in?"

"Domme gaanze," zee de hekse, "de eupening is groot genoeg, ziej' wel? Ik zol d'r zels wel in kunnen," ze krabbelde wat en steuk heur heufd in de bakovend. Doe gaf Grietje heur een keite klap op et gat zodat ze d'r zels in vul, gooide de iezeren deure dichte en scheuf de grundel d'r veur. Hu! daor zette ze een keel op, et was gruwelik; mar Grietje leup hadde vot, en de goddeloze hekse mos ellendig versmoren. Mar Grietje leup rechttoe rechtan naor Hans, maekte et stallegien los en reup:

"Hans we bin verlost, de oolde hekse is dood!" Doe sprong Hans d'r uut as een voegel uut de kooi, zo gauw ze veur him de deure eupendaon hadde. Wat weren ze bliede, wat bin ze mekeer om de hals valen, wat bin ze mit mekeer rondsprongen en tuten mekeer! En now ze nargens meer bange veur hoefden te wezen, gongen ze et huus van de hekse binnen, daor stonnen in alle hoeken kaasten vol parels en edelstiender.

"Dat is nog beter as grindstienties," zee Hans, en propte zien busen vol, en Grietje zee: "Ik wil ok wat mitnemen naor huus!" en stopte heur schölkien vol.

"Mar now gao'we vot," zee Hans, "want ik wil uut dit heksebos weg."

Doe ze een peer ure lopen hadden, kwammen ze bi'j een groot meer.

"Daor kuwwe niet over," zee Hans, "ik zie gien pad en gien brogge."

"D'r is ok gien botien," zee Grietje, "mar daor zwemt wel een witte ente, as ik et die vraag, brengt hi'j oons wel naor de ginne kaante." En ze reup: Entien, entien, hier bin Hans en Grietje, d'r is gien pad en ok gien broggien, neem oons op je witte rogge! Et entien kwam vot-en-daolik anzwommen, en Hans gong op him zitten en vreug zien zussien om d'r bi'j te gaon zitten.

"Nee," zee Grietje, "dat is te zwaor veur him, hi'j moet oons mar nao mekeer overbrengen." Dat dee et goeie dier, en doe ze gelukkig over weren en een posien veerder leupen, kwam heur et bos de hieltied bekender veur, en bi'j slot van zaeke zaggen ze in de veerte heur huus staon.

Doe zetten ze et op een lopen, vleugen de kaemer binnen en vullen heur vader om de hals. De man hadde gien gelukkig mement meer had, sund hi'j de kiender in de bos achterlaoten hadde, mar de vrouw was intied wegraekt. Grietje schuddede heur schölkien uut, zodat de parels en edelstiender in de kaemer ruulden, en Hans gooide de iene nao de aandere haandvol d'r bi'j. Doe was d'r een aende an alle zorgen kommen en ze leefden nog lange en gelukkig.

Vertaeld deur: Vertaelmesienegien

...mans... of ...maans...

voermanswaegen	= wagen die m.b.v. een laankwaegen lang gemaakt kon worden: m.n. om boomstammen te vervoeren
voermanswark	= werk van een voerman
mar dan opiens:	
voermaanspeerd	= paard van een voerman

Stellingwarf 700 jaor... (veurlopig et laeste stok.)

Stellingwarf 700... et grote 'feest'...

"... De eerste keer dat de laansnaeme Stellingwarf him veurdot in schriftelike bronnen, is in een bekende bisschoppelike oorkonde van 25 augustus 1309. Die wodt wel anduded as de Excommunicatiebulle van Guido van Avesnes, bisschop van Utrecht (1301 - 1317)..."

In eerdere stokkies he'k al zegd dat et d'r neffens mi'j slim op liekt dat de naeme 'Stellingwarf' best wel es eerder schreven wodden staon kan as in de onderdehaand beroemde banbrief van die Guido (Gwijde) van Avesnes uut 1309.

Eureka...!?

Ik hebbe nog niks mit eigen ogen zien mar et is zo goed as wis dat d'r een stok vunnen is waar de naeme Stellingwarf in veur komt, van veur 1309. Van verschillende kaanten kree'k twee stokkies toestuurd waar dat uut bliken zol. Daank daar veur! Dit stokkien is van 1307, veur de liefhebber een wat een grovve transcriptie uut 'ad portum Cunera':

Item omnia alia bona, sita in parochia de Yselhamme, sunt propria ecclesia Trajectensis et bona sidelia dependentia ab Episcopo, qua vendi non potuerunt à colonis vasallorum suorum.

Item petit omnia bona sita in parochia de Steenwyck, qua Frisones de Stellincwerf ibidem occupant. Quia omnia bona sita in parochia illa sunt propria Ecclesia Trajectensis, aut sunt bona mensalia, aut seudalia dependentia ab ecclesia Trajectensi. Tota villa vero spectat ad mensam Episcopi.

Item septem alii mansi in parochia de Steenwyck spectant ad mensam Episcopi. Mia sunt bona seudalia.

Item pitit jurisdictionem et justitiam temporalem de Ogersgrope usque Hasselersdyck in parochiis de Steenwyck et Yselhamme, et parachiis depentibus ab illis duabus ecclesiis, videlicet de Steenwyck et Yselhamme, qua sunt matrices ecclesia.

Item petit grutam de Stellincwerf.

Item petit de Lameren octo libras, de pensione quarum sunt quatuor Episcopi, et quatuor cujusdam vasalli sui.

Item omnia bona et jura ecclesia sua de quibus potest constare, quad ad ecclesiam suam seu ad homines et ministeriales ecclesia spectant, qua protestatur ecclesia sua et bominibus suis salva esse. Super quibus articulis etc.

Procurator habet ad Ann. 1307. & quae ad eum notavi

Prachtig vanzels, mar van zok Letien kan ik gien ei bakken. Ik kreeg ok een stokkien fotokopie mit tekst uut 1304, ik vun et niet te lezen mar et leek meer op oold-Saksisch as ditte hier boven. Een specialist perbeert daar now een transcriptie van te maeken mar het daar wel wat meer tied veur neudig. En dan wi'k et origineel ok nog zien vanzels. Hoe dan ok, et is mi'j wel dudelik... pb

PS: Neffens Av/dH uut D'broek heurt et jaortal 1307 niet bi'j bovenstaonde tekst uut 1311.

Kursus Stellingwarfs (5)

Zo om et aandere jaor wodt d'r deur de Schrieversronte een kursus Stellingwarfs veur beginners geven. Van de kursus in de winter van 2002/2003 hewwe een verslag van iene van de dielnemers (*W. van Viene*) liggen dawwe de kommende maonden hier in een dikke tien ofleverings ofdrokken. De meeste taelflaeters hewwe d'r mar gewoon in staon laoten...

De vuufde aovend...

Wat de kommunikaosie angiet liekt d'r niks mis mit de Stellingwarver Schrieversronte. Pieter Jonker hadde van Henk Bloemhoff goed deurkregen wat wi'j as huuswark te doen hadden. Zodoende kon Pieter d'r ok niet omhenne om disse aovend te beginnen mit et naokieken en overheuren van dat huuswark. Et stokkien schriefwark van Jehannes Stellingwerf he'k geleuf ik wel drie keer lezen mar nog hieltied niet begrepen. Ie moe'n d'r toch niet an daenken daj' een zinnigien as "Tjonge jonge ! wat vol en wat waarm en wat drok en wat té vol en wat té waarm en wat té drok ..." uut jow eigen grieze masse ontsnappen laoten moeten, om as Stellingwarver schriever naeme te kriegen? A'k 'em es tegenkomme, wi'k Johan V. nog es vraogen as die misschien ok zo begonnen is.

An de haand van et 'gele boekien' het Pieter oons perbeerd uut te leggen van et hoe en waaromme van verschillende woorties en uitdrukkings. Een riegel liekas "De kort klinkende a wordt dus met een a geschreven", daor ha'k et vanzels niet al te muulik mit. Mar as d'r dan vot achteran staot dat 'arf' en 'nargens' mit een lange aa zegd en toch mit een kotte a schreven wodden, dan krieg ik et weer slim benauwd. De aovend mocht om mi'j wel weer veurbi'j wezen. Mar nee heur, et hul mar niet op. Woorden as "hujjinge" en "dri'jen" en zo, die bin toch niet te begriepen?

Krek doe'k docht dat disse soorte van woorties wel zo ongeveer et slimste van disse kursus weren zollen, begon Pieter over 'Moeilijke verbindings'. Now moe'k jim zeggen da'k persoanlik al es eerder een 'moeilijke verbinding' angaon bin, mar dat ston in gien vergeliek mit wawwe now te heuren kregen. Ja, jow heuren et goed, "wawwe". En et bleef niet bi'j dat iene "wawwe", och heden nee. Awwe, biwwe, dawwe, hewwe, hawwe, kuwwe, kowwe, kwawwe, mawwe, mowwe, wiwwe, wowwe, zowwe en zuwwe. 't Is toch niet te geleuven dat bevobbeld een 'Import Hollander' hier ooit wat van snappen zal! As echte Stellingwarver hebbe ik d'r al genoeg muute mit.

Nao et anheuren van zoe'n 'om-te-lachen' riegel woorties, wa'k bliede dat et toch zo stiekeman bi'j half tiene wodden was. 't Was mi'j now wel hielendal duudlik; Pieter het blikber vrogger echt een schoelmeester west. Disse man kon et ok niet laoten om oons mit een protte huuswark op te zaedelen. Wi'j kregen een stokmennig briefies mit. Iene over "Inkelvoold en meervoold", een ere over "Verkleinwoorden", een stok "Nederlandse tekst" en een "Oefening 1". Pieter, Henk en nog een stokmennig bin -geleuf ik- heur volle warktied in de weer mit et Stellingwarfs. Zi'j staon d'r blikber niet iens bi'j stille, dat wi'j -de meersten van oons- et d'r even bi'j doen moeten. Volgende weke mar weer es kieken.

Wakker van Viene, 28-02-2002

Op 't nippertien...

Op 't nippertien

Hè, hè, now, ik bin op 't nippertien 'ekeumen. Ik kome 't allerliefste op 't nippertien. Jao, ie bin dan wel wat an de laete kaante, maor nooit *te* laete.

Thuus he'k wel 'n auto en ook 'n scooter, maor 't liefste kom ik op 't nippertien. En da's nog zunig ook, want wat gebruikt zo'n dink now eigenlijk? Eén op veertig of zo? En d'r bin overal 'eel gemakkelijk nippertiesonderdelen te krieng'. Mien vrouwe zee lest nog:

"Gaod'ie maor op oen dooie gemak." Maor dat gong neet, want daor was de ketten vanof 'eleupen, dus daaromme bin 'k op 't nippertien 'ekeumen.

Now 'ad ik d'r wel eerder kun weên, maor zi'j zee teung mi'j: "Gao now eerst nog eêm' bi'j oen kantoor langes en gooi ies 'n ballegien op over oen salaris."

Dus ikke naor kantoor. Ik zette mien nippertien langs de stoeperaand en begun miteen mien ballegien op te gooien. Ik zagge de jonges dudelijk achter de raemen zitten, maor gienene reageerde. Ze deuden net asof ze gien tiene kon'n tellen. Trouwens, dat 'ad ik an mien salaris wel 'emaarkt. Maor dat eêm' tussendeur.

Ik gooide dat ballegien steeds 'oger, op 't leste bi'jnao tot an de darde verdieping, maor nee, ik leupe neet genug in de gaeten. Now, toen bin ik in de gaeten gaon lopen, maor omda'k 't ongelôk 'ebbe, da'k van dee grote vooten 'ebbe, he'k de raanden van dee gaeten kepot 'etrapt.

En ikke maor gooien mit dat ballegien, soms tot an vier 'oge toe. Ineens komp er op de darde verdieping 'n 'aand naor buten en ... floep, weg ballegien. Ik denke; now gaot 't gebeuren! Vergeet 't maor! Ik kieke nog ies good en wat denk-ie? Zitten ze mekaere rustig 't ballegien toe te speulen. En dat zie wel vaeker in dee grote bedriêm', snap-ie.

Now, toen bin 'k 'ier maor naor toe 'egaon. Ik 'ebbe mien nippertien in de stalling 'ezet en bin op 'n 'ollegien naor bin'n 'egaon. Dee 'ollegies 'emm'n ze 'ier altied bi'j de ingaank klaor staon, speciael veur de minsen dee op 't nippertien koôm'. Laot ik now in mien 'aost 't verkeerde 'ollegien 'epakt 'emm'n. Dat 'ollegien was net in ripperatie, want de remmen waren kepot. En ik wasse d'r ook zowat kepot van, want zo'n kepot 'ollegien, dat skôt deur''eur!

Kiek, en van zôkke dingen wo'j 'n stôk older. En da's ook wel weer mooi, neet dan?

Mogge

mement of moment...

mement = ogenblik

heufdmement = hoofdmoment

mar dan opiens:

momentelik = op het ogenblik, momenteel

Golf kollum (4)...

Over de kni'je...

Vandaege bin 'k naor Sunt-Antonis gaon om te golfen. De achttien holes lopen mag hier zonder golfpermissie, et GVB. Geliek hebben ze.

Eerst betael ik mien toegangskaortien veur de golfbaene, mien fee. Dan neem ik nog even een bekertien koffie uut de automaat. Achter mi'j staot dan opiens een oolderen iene. Meugelik is et een man van roem tachtig jaor. We nikken vrundelik naor mekeer. Ik kiek hoe hi'j even zien loopkrokke tegen de leuning van een stoel an zet. Hi'j nemt zien koffie veur iene euro uut de automaat. Hoestend en proestend is zien beker deur de automaat vol daon. Za'k een praotien mit him angaon bi'jglieks over zien krokke? Ik vuul mi'j wat verlegen mit de sitewaosie, mar hi'j neudigt mi'j uut om even tegere zitten te gaon veur een praotien.

Dan braant hi'j ok geliek los: "Acht weken leden kon 'k gien twie holes meer lopen. Alderdeegst niet mit de handikarre. Mit mien versleten rechterkni'je wodt et golfen veur mi'j een waore mattelgaank. Ik kreeg raozende pienescheuten." Hi'j gaot veerder mit de vraoge: "Hebben jow gien last van je gewrichten?" Nog veur ik mien bescheid geven kan, gaot hi'j mit zien verhael veerder: "Zeuven weken leden hebben ze me een ni'je schieve in de kni'je zet. 'k Was doe al gauwachtig weer thuus. Mien revalidaasie gong ok rap genoeg. Vandemorgen leup ik al vier holes zonder een centien piene en ok nog es zonder die handikarre! Over een jaor of zo krie'k - zo veurspelde de specialist - ok verlet van een twiede ni'je kni'je, iene spik- en iene gien splinterni'je." Hi'j lacht om zien eigen woordgrappien.

A'k naor et plak, de driving range, toe loop om alle slaegen nog es te oefenen, zie ik him kwiek naor zien auto toe lopen. Zien golfkarregien huppelt lieke kwiek achter him an. Ze bin weer de beste maoties, die beide. Et karregien het kennelik zien baosien weer vunnen. Bedaankt Sunt-Antonis. Ik lope wat minder kwiek veerder naor mien eerste ofslagplak. Ik moet et golfen nog leren. Ik moet vandaege nog over de kni'je van mien ni'je teaching professional, mien golflerer.

anne bult

wisseler of wisselder of wisselaor...

Uut oons dikke Woordeboek: wissel(d)er zie: wisselaor
wisselaor = wisselaar (van geld) hoe Jezus (*gien Jiezus!*) de wisselaors uut de tempel jaegd hadde.

Mar in et Haandwoordeboek van laetere tied is de wisselaor niet meer te vienen en wodt et dan toch mar wisseler en wisselder de - wisselaar.

Nedersaksisch waar et kan (2)...

Een peer meensken die bi'j zoe'n streektaelinstituut warken zullen et d'r goed mit hebben, d'r goed mit veur hebben mar et veerder toch ok al gauw ofdoen mit et uutbrengen van wat boeken, boekies, een begroting en een repot as verantwoording veur de centen, en wat grappen en grollen d'r omhenne. Iene van die grappen en grollen die hoge anschreven staot om de centen op te maeken is 'onderzuuk' doen. Een karrevracht an 'onderzuuk' doen, en dat et liefste op wetenschappelik nivo. Ingewikkeld, langdurig, gieniene die et konterleren kan en et kost vaeks een vermogen. Centen die niet anders bruukt wodden kunnen...

Mar jaowisse, ik onderkenne et belang van onderzuuk wis wel. Vanzels het et zin om te weten hoevule Stellingwarvers et Stellingwarfs bruken en waarveur ze et bruken, en zo wat henne. As ik de Overhied was - die zok onderzuuk uutaendelik betaalen moet - zok dat onderzuuk trouwens niet deur min of meer belangheb-benden zels doen laoten mar daor op zien minst een warkelik onofhankelijk buro veur inschaekelen. Mar zo 'k al zee: et is baentiesmannen gauw goed as ze d'r zels mar niet tevule wark van hebben.

Kotleden is d'r now een ni'j advies uutbrocht om mit te helpen perberen om et Nedersaksisch onder Diel III van et Europese Handvest veur Minderhiedstaelen valen te laoten. Gewoonlik heurt een gewone schriever of schriefster in zoe'n tael daor veerder niks over want zoks wodt alliend 'op nivo' bedisseld. As zoks verkeerd oflopt het de gewone man d'r gien weet van en moch et al goedkommen dan kan altied nog zegd wodden dat die en die et geweldig goed daon hebben. Zo 'k al zee, we valen now onder Diel II en 'we' willen graeg onder Diel III valen, krek as et Fries. Waoromme zollen we dat willen? Zoas meerstal dri'jt et om et 'slijk der aarde', 'we' kriegden dan beschikking over een groter budget. 'We' dat bin dan veurnaemelik de al eerder nuumde instituten. Meer centen om weer meer onderzuuk te doen. Ingewikkeld, langdurig en niet te konterleren. En bi'j slot van zaeke is et de gewone man vanzels die de centen eerst naor Europe toe slepen moet...

Lao'we dat kotleden advies 'Nedersaksisch waar et kan' es wat van dichtebi'j bekieken. Et advies is opsteld deur dr. M. Herweijer en perf. mr. J.H. Jans van de vakgroep bestuursrecht en bestuurskunde van de faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Rieksuniversiteit van Grunningen. Een hiele mond vol mar et klinkt wel degelik. Is zoe'n advies onofhankelijk te numen? Op pepier lichtkaans wel mar an de aandere kaante, de RuG is wel degelik ok belanghebbende. Hadde bi'jglieks de universiteit van Leiden niet om zoe'n advies vraogd wodden kund? Zonder ok mar iene tel an de integeriteit van van wie dan ok te twiefelen zol zoks de onofhankelijkheid een hiel stok ten goede kommen, liekt mi'j zo toe. Aandere maond meer...

pb

Wiecher wup...

Van óe Wiecher...

Ze neumden om Wiecher Wup, jao Wiecher deu zien naeme ere an want saem mit Aegien 'ad i'j 12 kiender. Ie lezen 't good..., twaelf!... Aegien leup oltied mit de boek veuruut omme 't zo maor ies te zêng en elk jaor kreup d'r weer zo'n blèrkop uut, d'r kwaam gien ende an en iederene vreug zich of, wanneer Wiecher ies dröge zol koôm' te staon.

In 't dorp word'n d'r zulfs al weddenskap'm op of'esleuten.

Alle kiender 'ad'n blaauwe oông, be'alve Geert, 'd oldste. Geert 'adde as enigste brune oông, maor gien ene die 'ier andacht an skunk, maor toch was Geert aandere dan dee aandere elf mit blaauwe oông. I'j kon bv: meraekels good biljarten en op skole gong 't om ook good of en alle maeg'n waar'n gek op om en ze zeên', dat i'j dat van zien vaeder 'adde.

En gien minse stund d'r bi'j stille 'oe Geert an disse brune oông kwaam.

Tot dat Aegien van 't dartiende kiend mos bevaal'n, 't worde een drama en 't leek d'r op dat Aegien zol bezwieken onder disse dartiende geboorte en Wiecher was d'r van overtuugd, dat ze dood zol gaon, want dartiene is een ongeloksgetal, 't zol toch neet waor weên?

Wiecher 'öl liefdevol 'eur 'aand vaaste en tussen twee koorts'anvaal'n deur vreug i'j. "Aegien, ik motte oe echt wat vraong, want kiek onze Geert 'ef van dee mooie brune oông en i'j is vaarder toch ook zo áánders as de rest van de kiender en Aegien ik motte 't weten. 'Ef i'j soms een aandere vaeder as de rest?"

Aegien zochtte zaachies en knikte en fluusterde "Jao Wiecher" en op Wiecher zien vraoge "ken ik om?", knikte Aegien weer.

Wiecher skrök toch wel een beetien, maor bleef toch kaalm gezien de toostaand van Aegien, maor vrög toch. "Wie is dan Geert zien vaeder"?.., "van wie is Geert dan eigenlijks"? en Aegien keek om waezig doch recht in 'd 'h oông an en zee..., "Van óe Wiecher"

Giele van de Kaampe

De zonne komt en gaot...

Zunsondergang kennen we wel in oons prachtige Woordeboek, **zunsopkomst** of zok-zo-wat niet. En dat mossen we eins wel bruken in bi'jgliks:

Zacharia 8:7 Dit zegt de Heer van de hemelse machten: Ik zal mien volk bevrijden uut et laand van de **zunsopkomst** en et laand van de **zunsondergang**.

Dat ja, now het et Stellingwarfs d'r weer een ni'j woord bi'j...

De kop d'r veur...

De kop d'r veur

Was et niet bedroefd hoe as premier Balkenende en Coen Teulings, directeur van et Centraal Planbureau, mit heur beidend op de foto stonnen in de kraante.

Aj' toch mit zokke begraffenisgezichten de krediet kriesis overwinnen moeten, dat zie ik niet zitten. Wat een zoerkiekers! Daor woj' hielendal niet vrolik van. Zokke manluden die et veurtouw nemen moeten, moe'n now krék et veurbield geven an et gewone volk.

Mar nee heur, wiels ze de erbarmelike toestaand van oonze ekenomie ankondigen, kieken ze as hadden ze in gien twie weken naor 't husien west. Wat moe'n wi'j as gewoon volk now mit zokke zoerproemers an?

Wiels et oons as rechtaorde Stellingwarvers ok tegen zit in disse minne tied, zeggen wi'j tegen mekeer: veuruit mit de geite, hool de kop d'r veur! Veerder maeken wi'j d'r gien woorden an smerig, en gaon mit een glimk om de mond de dingen doen die as we doen moeten, zo is et toch?

Neem as veurbield now es een gewone huusholing. As iene van de kiender op vri'jersvoeten is en de verkering raekt uut, wat zeggen de oolden dan? Kiend, hool de kop d'r veur, de tieden veraanderen en d'r bin meer jongen en maegies as karken. Hool de kop d'r veur! Dan gaoj' niet naost je kiend zitten, mit de moedveren naor beneden, nee... dan perbeer ie mit een vrolik gezichte je kiend op te monteren, waor as et weer moed van krigt.

An et doen en laoten van oonze premier kuj' wel zien dat zien kroost nog niet op vri'jersvoeten is, eers zol hi'j et volk niet mit zoe'n mistroostig gezichte alle moed de grond in boren. As hi'j d'r dan ok nog es een lochtiger pakkien kleren bi'j antrekken zol dan gaf dat een meenske weer moed. Hi'j het de mond altied vol over normen en weerden, daor heurt ok een schoolderkloppien bi'j. Balkenende moet een veurbield nemen an Barack Obama, wat het die man in et kleine schoffien tied dat hi'j president is, al niet een plannen op taofel legd ondaanks de krediet kriesis.

Wissezegers het hi'j tegen zien Michelle zegd: lieverd, we holen de kop d'r veur!

Oonze premier en zien maoten goelen al as wolven in et bos, wiels et nog jaoren duren kan eer ze vanuut Duutsland hier anbelanen. Zol hi'j op de beweerschoele dat lietien niet leerd hebben van:

*In et bos bin de wilde dieren.
Ik bin niet bang,
ik bin niet bang?*

Ik daenke van niet.

A'k Balkenende integen komme za'k tegen him zeggen: man trek toch een vroliker gezichte en hool de kop d'r veur!

Sjoukje Oosterloo

Et gat...

Mamme ik mut plassen!

Ik zitte net op mien gat èffm uut te rusten, van et inpakken, de reize en 't gerúzie achter in d' auto. Det giet zo: Ij zit maar ál an mien boek, zo kan ik niet lèzen! Niet woar, ij gef mi-j en drukkert en dan val ik teëng eur, doar kan ik ook niks an doen. Zie kliert altied! Nietes, det döt ij, ik doe elemoale niks. En meer van det geroézel. En dan et gevraag: Bin wi-j d'r al oaste? Duurt et nog lange? Alle boomm onderweëngs em wi-j al eteld. Bi-j alle bruggen bin snúpies uut-edield. Der bin liesten emaaft oevölle rooie, blauwe, gruune, zwarte en alle andere kleuren autos wi-j teëng-ekomm bin. Der is epuzzelt, ik zie ik zie edoan. Azze wi-j stopten em wi-j bok esprungen, inkelt touwgien esprungen, tikkertien edoan.

Et valt ook niet met um met 'n drieën achter in de auto te mutten zitten en dan ook nog zo lank ende. As wi-j op de plase van bestemming an-ekomm bin en onze vouwwaang stiet zoas wi-j um em willen, denk ik in mien onskuld det de tied van rust now ankump. Veur de eerste keer van ons lèem bin wi-j noar et butenland (Frankriek) vertrökken, een grote wens is in vervulling egoan.

Ik proate oaver 1972, der gingen niet zo völle mensen noar 't butenland in die tied, maar wi-j em 't er op ewoagd, saamm met onze drie kinder. O, ja, det is ook zo, iene van de jongens riep det e mos plassen, ik goa met um met noar 't toiletgebouw. Doe een deure lös en... Een gat! Alleen een gat! Een Frans gat!

"Wat een gekke wc mam, eb ie zo'n wc wel ies ezien? Mut ik in det gat plassen?"

Ja jongien, det giet veur oe artstikke makkelijk, zeg ik oavertuëgend, want as older muj' altied oavertuëgend oaver komm ook al bi-j nog zo onzeker.

"Maar oe doet ie det dan? vrög e mi-j gelieke."

"Nou, zeg ik wat twiefelachtig, det weet ik nog niet precies, det mut mamme nog effm uut preberen, maar maak oe mar gien zorgen, ik redde mi-j wel, 't kump met oen moeder best goed! Ik vin et anders wel knap en lief dej' zo met denken.

Wi-j loopm weer terugge noar ons onderkomm en mien man kreg metiéne 't ele veraal te euren, want wat onze zonne nou ezien ef is wel arg interessant. Zelf bin 'k nog niet zo zeker oe a'k det mut doen met det gat, 'k eb alle deuren in et toiletgebouw al lös ad maar der is gien-iéne gewone zit wc bi-j. Ik mut er mar ies in mien iéntien en, zonder det koor jongen, kan ik rustig uutpreberen wat et verstandigste is. As de tied doar is goa 'k, toch wel een bettien zenuwachtig noar de wc. Op d' urreken, gat boam 't gat en plassen maar. Et klopt niet! Ik sputtere mi-j de voéten nat, det is gasterig!

Stoppm en dreijen. Zo is 't gat niet boam 't gat, maar 't klopt wel, de straole, of 't streültien, want zovölle e'k niet meer oaver noa die onderbrèkige, kump precies in 't gat. Det e'k ered, de eerste ronde e'k volbracht, veur de twiede ronde mu'k weer in mien start-oldige goan zitten. Et is wat ingewikkeld op zo'n urk wc, maar ie kun kwiet worn wat a'j kwiet willen, en doar giet et umme. Wel wc-pepier metnem anders kom ie toch nog in de preblemen want der angen gien rollen.

Aj dit zo euren, binn de tieden ook doar veranderd. Der bin nog wel urkers in Frankriek, maar der bin nog meer gewone zitters, en met pepier!

Corry Overmars-Kalshoven, Hasselt

Hatzeerte

Ze kikt me an, heur blauwe ogen zwemmend in onvergeuten traonen. Heur lippen hooft ze krampachtig op mekaar. Aj' al elf jaor binnen, dan goel ie niet meer. En wis niet, waar as je Beppe bi'j is. Ik hebbe al een keer of wat vraogd wat as d'r an scheelt. Ze het aliend wat schuddekoft. Et koppien keneelthee, waar ze aandere zo vinnig op is, staot onangereurd op taofel. De eigenbakte muffin d'r naost. Ik kieke naor et verdrietige hopen meenske. D'r gaon alderhaande gedaachten deur mien heufd. Wat mag heur wel niet overkommen wezen? En dat krek vandaeg, now ik op heur passen zal.

'Ze is me nog te klein om heur aliend in huus te laoten,' zee mien dochter. 'As jow now tegen half viere hier binnen, dan kuj' heur opvangen as ze uut schoele komt.' Ik hadde me d'r op verheugd, een naomiddag lekker tutten mit de ooldste kleindochter. Now liekt et me een wonder dat ze de weg naor huus vunnen het. Zo ofwezig is ze. Ik geve et op. Ik zette een rustig meziekien op en gao op de baank zitten. Een schoffien laeter komt ze bi'j me zitten, ze kroft me stief an. We laoten de meziek over oons henne kommen. Dan brekt de dam. D'r gaot een siddering deur heur henne. Ik vange de woorden die tussen et gesnok deurklinken en breie ze an mekeer. Et aarme kiend het:

Hatzeerte

Dezelde mond die teder
lieve woorties fluusterde
is now een strakke strepe
stomme koe, sneert hi'j
vet varken, domme deuze
ik moet je niet meer

Grote hanen die zachies
speulden deur mien haor
gebalde voesten bin et
alles straolt ofweer uut
vertwiefeld zuuk ik naor
een spraankien hoop.

Die wonderblauwe ogen
waar a'k in verdrinken kon
gleensterend as blokkies ies
priemen ze deur mien lief

Inkoold bin 'k. vuult et zo
as je et hatte brekt?
zoe'n eerste keer
dot et ontieligk zeer.

Roely

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut
et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

- befiekselen** = 1. met een mes bewerken
2. voortdurend bezig zijn met een mes te bewerken
befiemelen = voortdurend tastend, peuterend bezig zijn
beflappen = 1. overdekkend liggen bij dieren, ook gezegd van een parende man
2. ertoe rekenen, samenvatten onder
befotselen = snel maar niet zo goed in elkaar zetten
begadderen = fiksen, voor elkaar krijgen

Botsende klinkers (toegift, zie over dit onderwerp ok: Liende-08-05)

zoëven schrift Bloemhoff in et Nederlaans, bi'jglike bi'j et lemma 'zokrek'.
zo-even zegt Van Dale.

Mar ja, tael blift muilik want wat moe'we now an mit een woord as 'zoas'..? Awwe dan warkelik zels zoneudig wel konsekwent wezen willen dan wodt dat 'zo-as' want 'zo' is een kompleet woord en 'as' is dat ok. Elke gek zien gebrek. Wi'j holen et bi'j disse ofwieking op de regel mar op een 'esthetische toleraansie' (schoonhiedsofwieking). Mar as Bloemhoff daar ok mit wegkomt...?

Nog een peer uut oons Woordeboek:

beërdiging, beëten, moggeëulie, halvemaoneëunster, kliënt
laampe-eulie, roze-eulie, slao-eulie, plaante-eulie, neute-eulie
sukelaode-ei, weide-eide, schieve-eide
mar dan ok:

laampeëulie = olie voor het doen branden van de lamp
pompe-emmertien, kleure-effekt, knolle-eten, konsumptie-eerpel
oepe: reeëprente, zeeënte,
klei-eerpel, flesse-eupener (mar ok: flesseëupener)
be-iedigen, be-iezelen.

En dan kowwe in de biebeltekst ok nog zalve-eulie tegen. Al mit al genoeg botsende klinkers. Mar lao'we et wel een betien konsekwent perberen te holen, asjeblief...

Blad- of blaedergoold...

Et is liekegoed 'bladgoold' as 'blaedergoold' neffens oons Woordeboek. Et is allieend 'bladgoold' neffens oons. Blaedergoold liekt eerder bladgoold dat (of) begint te bladderen.

't Wilde Wiggie

Mit gebalde voest'n worde ze geboor'n
Ze leup lachend over 'd 'aenebalken van de toor'n
Bi'j h'onweer keek ze lachend naor de nacht
Zulfs de bliksem gaf 'eur kracht

Een 'aezewiend'ond 'öl ze makkelijk bi'j
En 's winters leup ze mit blote vooten in de sni'j
Bloompies plukken, nee dat deu ze neet
En gien h'enkele sloot was 'eur te breed

Maor 'aarten breken op de maark
Dat vund ze toch wel 't h'allermooiste waark
Zwarte krullen, een h'utdaegnde lach
En 't manvolk gong zo h'overstag

Totdat h'Appe plots de maark op kwaam
En 'eur vast besleuten bi'j de naarm naam
En sprak, ik neem oe mit varre h'over zee
En neem h'asjebliedt oen spirit mee

Ze wonen now net eêm buten Los h'Eensjulus
h'Appe gaot lopen en soms nemt ie de bus
't-Wiggie beret een mustang mit 500 PK
Nog net zo wild, maor dat vaalt neet op daor in h'Amerika

Giele van de Kaampe

Olde'oltwolde

Een bejoarde eskimo uut Olde'oltwolde
Verlangde weer noar dee iezige kolde
'I-j kocht een ieskaaste
En zee, dan bin 'k vaaste
Nog veur de winter weer 'elemoale 'd olde

Giele van de Kaampe

De Linde

Ik heb de loop verlegd, in de Linde met z'n zilv'ren stroom.
't Kabbelende water vloeit nu anders dan voorheen.
De liefdesloop echter hield ik toch niet tegen.
De Linde vindt er immers wel zijn weg omheen

Gevuld door passie hartstocht en ook soms brute kracht,
voert hij onophoudelijk pure liefde met zich mee.
Om hem zacht en teder te omhelzen
En te laten rusten in de luwte van een verre zee

Hij levert het bewijs van liefde en mijn ned'rig bestaan.
Ik weet dat ik ooit zijn wijsheid zal ontberen,
maar door het verleggen van de stroom
Mijn liefde een nieuw ingeslagen weg zal gaan

Annelies Strik

Vlinders

Ze was maegd en nog onbemind.
Van 'eur gezichte daansten zuute laachies.
En mit gesleuten h'oông,
kuste ze mi'j intens, teder en zaachies.

Nog nooit worde zo een kus 'edrokt.
'Eur lippenpaer wenste de liefde mi'j te geêm'.
Ze h'öpende mien'aarte
en kon een maegdelijke liefde tot mi'j neêm'

Tiedens disse verrukte vlinderwaals
dreug ze 'n h'oprechte golden liefdeskrone.
En mien lofzang verrees
h'over disse lieve maegd, zo rein en skone.

Maor now daanst 'eur liefde een dodenwaals.
D'r vliêng duuzend vlinders rond 'eur graf.
Verwelkt is ze mien bloome
Nimmer za'k vergeten de liefde die ze gaf

Kniggien

Limosa limosa

de âlde skries sjocht
mei wiete eagen
hoe't in mounne
de wyn opheint
it wetter sakje lit

in lyts boer mei
in grutte trekker
de greide ferskuort
en jarre bedôbet

hy sjocht net mear
syn te bebrieden aaikes
yn syn smûk nusje

de âlde skries kin wol janke
mar nimmen harket
nimmen die't him hjêrt

pb

Opa

Mien opa hef een boerderij
Mit schaopen, kiepen, zwienen.
En hij hef apart veur mij
Een hokkie mit twee knienen.

Ik kriege van hum altied
Een koekie, pepermint of slik.
Mien mam die wet dat niet,
Want die viendt mij te dik

Opa is mien kameraod;
Wij vist of jaagt of speelt een spel.
Opa die is aordig en nooit kwaod,
Ja, wij bint een hiel biezunder stel.

Mar nou is hij d'r niet meer:
Veur eeuwig en altied,
Zomar in iene keer,
Mar ik ... ik geleaf het niet.

Betsy

Nao de winter

Wanneer de sni-j is esmölten
Et leste ies is op-elost
Bin-n er opiens lentegeluuden
An de slootkaante en in een takkebos

Stiekem deurgaond en verkennend
Was et ondergrondse waark ook al verricht
Verlangend naor ruimte en locht
Veur een veurjaors angezicht

Ik nurie dat bekende wiezie
Over lentedaegen zo blaank en rein
Over al dat ni-je leven
Mit jonkheid zo teer en klein

Alles liekt opiens zo anders
De lange winterslaop is uut
De dikke sjaal giet in de kaaste
Zelfs de klokke slat een lentegeluud

Wanneer de sni-j is esmölten
Et leste ies is op-elost
Herkennen wi-j weer de dingen van gistern
As de nature weer is op-edost

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

Verteller...

Ik wil zo graag verteller zijn
en zet dan iedere avond laat
mijn hele poppenkast in rechte rij
en ik ervoor...

Ik wil zo graag verteller zijn

pb

Rilke (14)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskind in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbi'j Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Abisag

Sie lag. Und ihre Kinderarme waren
von Dienern um den Welkenden gebunden,
auf dem sie lag die süßen langen Stunden,
ein wenig bang vor seinen vielen Jahren.

Und manchmal wandte sie in seinem Barte
ihr Angesicht, wenn eine Eule schrie;
und alles, was die Nacht war, kam und scharte
mit Bangen und Verlangen sich um sie.

Die Sterne zitterten wie ihresgleichen,
ein Duft ging suchend durch das Schlafgemach,
der Vorhang rührte sich und gab ein Zeichen,
und leise ging ihr Blick dem Zeichen nach -.

Aber sie hielt sich an dem dunkeln Alten
und, von der Nacht der Nächte nicht erreicht,
lag sie auf seinem fürstlichen Erkalten
jungfräulich und wie eine Seele leicht.

Abisag

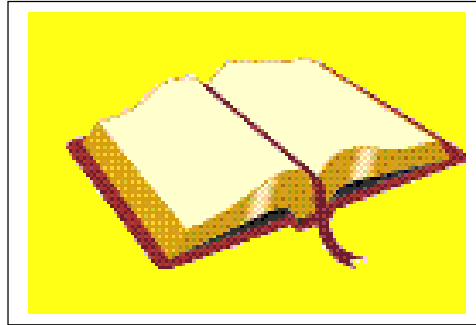
Zi'j lag. En heur kienderaarms weren
deur dieners om de versukkelden hennesleugen,
al de zute lange uren dat ze saemenlaggen,
zi'j op him, een betien bange veur zien jaoren.

Seins keerde ze heur gezichien in zien baord,
as een oele reup in de naacht
en al wat naachtelik was, om heur henne,
aangst en gunteren brocht hadde.

Zi'j trilde, zoas de steerns beven,
een locht gong zukende deur de slaopkaemer,
een bewegend gedien leek een teken te geven,
dat heur blik zaachte volgde deur 't vertrek. -

Mar ze klemde heur tegen de donkere oolde
en, deur de naacht de nachten niet beriekt,
lag zi'j op zien vostelike koolde
maegdelik, locht, een ziel die niet wiekt.

De Stellingwarver Biebel

Karke en Staot...

Biebelvertaelen is vanzels niet alliend mar dreuge kost veur stoffige mannegies in een donkerbruun aacheterofkaemertien, nee, biebelvertaelen is een wark mit een veulhied an aspekten. Om je de diepere betekenis van bepaolde onderwarpen eigen te maeken kuj' in oolde wereld- of Midden-Oosten kronieken omme zitten te snuuien om etzelde verhael ok es van een aandere kaante te heuren.

Een hiel aander aspekt is dawwe de laeste tied drok binnen mit et gadderen van wat centen om oonze vertaeling dommiet ok daodwarkelik drokken laoten en uitgeven te kunnen. Zok zeuren - zo vuult et vaeks - om centen is ok een hiel appat aspekt van biebelvertaelen.

Et was tot ongeveer zeg mar et begin van de 17de ieuw hiel gewoon dat de karke niet alliend de religieuze gezondhied van et volk veur zien rekinge nam mar de karke was doedertieden ok de onbetwiste machthebber en vaeks alderdeegst onderdokter van et gewone burgervolk.

In de tied van Martin Luther (1483-1546) komt d'r een grote ommeslag op gang in de alliend heerschoppi'je van de karke van Rome en et romijnse Riek. Luther zorgde mit zien warkelik unieke biebelvertaeling d'r niet alliend veur dat d'r now opiens ruimte kwam veur een aander geleuf - et protestantisme - as et Rooms Kattelik, mar hi'j zorgde d'r ok veur dat mit zien vertaeling opiens vule meer meensken in heur daegelikse tael - et Hoogduuts - et boek now zels lezen konnen en niet meer ofhankelijk weren van et Latien van et elite volk.

In vule mindere maote mar toch ok wel wat te vergelieken, gebeurt zoks dan ok in Nederland. Hoewel et niet hielemaole om een komplette uitgaove gaot komt in 1477 de Delftse biebelvertaeling in een soort van Nederlaans in drok uut. De vertaeling die vandaegede-dag eins wat as dé belangriekste van de vroegere vertaelings deur gaot is de Statevertaeling die in 1637 klaor was. Veural ok an de haand van die tekst is doe ok een soort van standerd Nederlaanse tael vaastesteld.

Hoe dan ok, et het veural deur Luther zien toedoen west dat d'r ok meer macht van de karke (RK) ofpakt wodde en naor de gewone man overgong. Now ja, gewone man, et weren nog altied de 'Hoogmogende Heeren' die de dienst uitmaekten. Die veur een dubbeltien geboren is...

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe daegs tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen. Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Je moet niet anderen willen veranderen begin eens met jezelf

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j aanders wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vienen op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglikeks vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglikeks je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet alliend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aander - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uutgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement - behalven mit foto's en plaeties - het binnen roeme greenzen, gien beparking.

An de liende
mittenneer en veurenneer

* Aende *